ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **S. K.**, zast. Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort**, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 11. 2016, čj. KRPU-242729-14/ČJ-2016-040022-SV-ZZ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 1. 2017, čj. 78 A 33/2016-39,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 1. 2017, čj. 78 A 33/2016-39, **se ruší**.

II. Rozhodnutí žalované ze dne 25. 11. 2016, čj. KRPU-242729-14/ČJ-2016-040022-SV-ZZ, **se ruší**.

III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

IV. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

V. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátu, **se přiznává** za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 8 228 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce S. K. (dále jen „stěžovatel“), státní příslušností Nepálské království, byl rozhodnutím žalované ze dne 25. 11. 2016, čj. KRPU-242729-14/ČJ-2016-040022-SV-ZZ,

zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) za účelem správního vyhoštění.

[2] Stěžovatel podal proti tomuto rozhodnutí žalobu, v níž namítal, že žalovaná dostatečně nevyhodnotila existenci vážné újmy stěžovatele vyplývající z jeho konverze ke křesťanství. Dále stěžovatel rozhodnutí vytýkal nepřezkoumatelnost, neboť obsahuje řadu pasáží z jiných rozhodnutí.

[3] Krajský soud v Ústí nad Labem shora označeným rozsudkem ze dne 11. 1. 2017 tuto žalobu zamítl. Uvedl přitom, že z tvrzení stěžovatele před žalovanou nevyplynulo nic, z čeho by žalovaná mohla dovozovat nemožnost jeho návratu do Nepálského království. K namítané nepřezkoumatelnosti pak konstatoval, že předmětné pasáže, které do tohoto rozhodnutí očividně nepatří, byly do něj zahrnuty zjevným nedopatřením. Žalovaná přitom z těchto pasáží nevyvozovala žádné závěry; relevantní úvahy, jež žalovanou vedly k vydání napadeného rozhodnutí, jsou z jeho odůvodnění zřetelně seznatelné.

II. Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalované

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti, opírající se o důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., namítal, že se žalovaná s otázkou hrozící vážné újmy nevypořádala dostatečně; krajský soud jí v tomto neměl dle stěžovatele přisvědčit. Žalovaná prý nereagovala na klíčové tvrzení stěžovatele, který za překážku svého vycestování pokládá mj. to, že konvertoval ke křesťanství. Stěžovatel dále připomíná povinnost žalované vypořádat se s okolnostmi nasvědčujícími existenci vážné újmy hrozící zajišťovanému cizinci, jíž podle něj žalovaná nedostála. Uvedl rovněž, že v Nepálu je trestný proselytismus, což bývá zneužíváno k pronásledování aktivních křesťanů.

[5] Žalovaná odkázala na své vyjádření k žalobě ze dne 2. 1. 2017. Z výpovědi stěžovatele je prý zřejmé, že ke změně svého vyznání přistoupil dobrovolně. K pronásledování či možnému trestání za svou víru se v konkrétní rovině nevyjádřil a nijak také nenaznačil, že by byl aktivním křesťanem. Závěrem žalovaná navrhuje kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejdříve posoudil formální náležitosti a předpoklady věcné projednatelnosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, napadá rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen. Důvodnost kasační stížnosti poté posoudil v mezích uplatněných důvodů, přičemž současně shledal, že rozhodnutí žalované trpí vadou, k níž je třeba přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Podobně jako ve věcech zakončených rozsudky zdejšího soudu ze dne 24. 8. 2017, čj. 1 Azs 275/2017-27, či ze dne 24. 8. 2017, čj. 2 Azs 229/2017-41, musil Nejvyšší správní soud poté, co byly posouzeny formální náležitosti a předpoklady věcné projednatelnosti kasační stížnosti, uvážit, zda se v nyní projednávané věci projeví změna, kterou přinesla novelizace zákona o pobytu cizinců provedená s účinností od 15. 8. 2017 zákonem č. 222/2017 Sb., čili zda fakt, že stěžovatel již není v průběhu řízení o kasační stížnosti nadále

zajištěn, nemá vést k zastavení řízení dle § 172 odst. 6 citovaného zákona, a to i v situaci, kdy byla kasační stížnost podána za účinnosti předchozí právní úpravy.

[8] Z týchž důvodů, od nichž nemá v nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud potřebu jakkoliv se odchylovat, neboť s nimi souhlasí, považuje i ve věci stěžovatele za nejen možné, ale i nezbytné a ústavně konformní podané kasační stížnosti věcný přezkum neupřít. Tyto Nejvyšším správním soudem již opakovaně v citovaných rozsudcích uvedené důvody není zde třeba opakovat; oba tyto rozsudky jsou všeobecně dostupné a pro stručnost postačí na ně odkázat.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Stěžovatel žalované vytkl, že se jej nedoptala na bližší okolnosti jeho konverze a eventuálního pronásledování z náboženských důvodů. Smyslem řízení o zajištění cizince sice není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uloženo správní vyhoštění, nýbrž pouhé vytvoření podmínek k tomu, aby správní vyhoštění případně mohlo být realizováno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, čj. 7 As 79/2010-150), přesto je povinností správního orgánu postupovat tak, aby byl (v případě rozhodnutí o zajištění alespoň prozatímně) zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu). Rovněž platí, že *„[s]právní orgán je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán i bez návrhu zjistit všechny rozhodné skutečnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena“* (§ 50 odst. 3 správního řádu). Žalovaná jednala správně, pokud dala dle § 36 odst. 3 správního řádu stěžovateli možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, už ovšem stěžovateli neposkytla dostatečný prostor k tomu, aby vyjádřil obavy z návratu do své země; po té, co stěžovatel zmínil skutečnost, která by mohla být právně významná z hlediska § 179 zákona o pobytu cizinců (tedy informaci o stěžovatelově konverzi ke křesťanství), mu nepoložila žádné doplňující otázky, na jejichž základě by mohla vyhodnotit, zda je vyhoštění alespoň potenciálně možné. Otázky je přitom vhodné formulovat s ohledem na to, že stěžovatel nemá (evropské) právní vzdělání a jen těžko tak bude rozumět termínům jako je *„zásah do rodinného a soukromého života“* (str. 5 protokolu o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 25. 11. 2016). Je třeba také uvážit, že v řízení o zajištění cizince si jeho účastník v rozrušení nemusí okamžitě sám uvědomit všechny pro rozhodnutí podstatné skutečnosti. Nejvyšší správní soud proto akceptuje výtku stěžovatele, že v tomto směru žalovaná pochybila.

[11] Krajský soud správně poznamenal, že rozhodnutí o zajištění cizince představuje v jistém smyslu rozhodnutí „předběžné“, a je možné, že správní orgán vychází z dosud nekompletních spisových materiálů. Už ovšem nezohlednil, že podle zásady hospodárnosti a procesní ekonomie měla žalovaná postupovat tak, aby nebylo nutné se stěžovatele později znovu doptávat na relevantní skutečnosti. Zajištění cizince navíc představuje omezení osobní svobody; jedná se tedy o velmi citelný zásah do jednoho z nejvýznamnějších základních práv jednotlivce. V případech, kdy bude již v době rozhodování správního orgánu o zajištění cizince zřejmé či pravděpodobné, že účel zajištění – zde správní vyhoštění – nebude moci být realizován, není možné zbavení či omezení osobní svobody cizince považovat za souladné s ústavním pořádkem ani s mezinárodními závazky ČR v oblasti ochrany základních lidských práv.

[12] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že časový prostor pro řízení o zajištění cizince je velmi malý. I za takových okolností má však správní orgán povinnost zabývat se možnými překážkami správního vyhoštění, předání nebo vycestování tohoto cizince a tyto možné překážky správního vyhoštění, předání nebo vycestování cizince před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a, jak již konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2009, čj. 1 As 12/2009-61, učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, předání nebo vycestování cizince alespoň potenciálně možné.

[13] Stěžovatel dále namítl nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalované; žalovaná prý nevyhodnotila konkrétní vážnou újmu hrozící stěžovateli pro jeho konverzi ke křesťanství. V rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění žalovaná sice zopakovala stěžovatelovo tvrzení, že *„do Nepálu se nechce vrátit, že v Nepálu konvertoval ke křesťanství a v Nepálu je pouze malá komunita křesťanů“* (list č. 3 rozhodnutí in fine), nicméně postavením tamějších křesťanských konvertitů se nezabývala. Nejvyšší správní soud k tomu konstatuje následující: zvláště uvede-li cizinec fakta, která by mohla představovat skutečnosti dle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, musí žalovaná ve svém rozhodnutí odůvodnit, jakým způsobem tyto skutečnosti vyhodnocovala a proč je považovala (či nepovažovala) za relevantní. Této povinnosti žalovaná nedostála.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] K důvodné kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu. Protože již v řízení před krajským soudem byly důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu, zrušil Nejvyšší správní soud také je [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.].

[15] Věc se nevrací žalované k dalšímu řízení, neboť neexistuje řízení, v němž by mělo být pokračováno. Po zrušení rozhodnutí žalované o zajištění stěžovatele je totiž nutné na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby nebylo vydáno; podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění prvním úkonem řízení.

[16] Nejvyšší správní soud v případě, že zruší rozhodnutí žalovaného dle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., rozhodne o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Žalovaná neměla ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel byl na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu úspěšný v řízení o kasační stížnosti i v řízení před krajským soudem. Ze soudního spisu ovšem nevyplývá, že by stěžovateli v řízení jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly, neboť odměnu ustanovenému advokátovi platí stát. Nejvyšší správní soud proto stěžovateli náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[17] V řízení před krajským soudem byl stěžovateli ustanoven zástupce, advokát Mgr. Ing. Jakub Backa, a proto mu byla i přes neúspěch stěžovatele přiznána usnesením ze dne 10. 2. 2017, čj. 78 A 33/2016-44, odměna ve výši 12 342 Kč. Toto usnesení obstojí včetně svého odůvodnění, proto je Nejvyšší správní soud ponechává nedotčeno.

[18] Krajským soudem ustanovený zástupce ze zákona zastupoval stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti. Odměna za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti sestává z odměny advokáta za jeden úkon právní služby dle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky

Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, spočívající v podání kasační stížnosti, a jeden úkon dle § 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu, spočívající v poradě s klientem dne 21. 2. 2017 přesahující jednu hodinu. Výše odměny za jeden úkon právní služby je 3 100 Kč (§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu), za dva úkony dosahuje odměna za zastupování částky 6 200 Kč. Náhrada hotových výdajů je stanovena paušální částkou 300 Kč na jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), v případě dvou poskytnutých úkonů jde o částku 600 Kč. Jelikož ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, je třeba celkovou přiznanou částku 6 800 Kč zvýšit o daň, která z ní má být odvedena, tj. o 1 428 Kč, dohromady tedy 8 228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 13. září 2017

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu